

Perspectief Voer-Landerij

- Paul Galama (WUR - Livestock Research)
- Alfons Beldman (WUR – LEI)

Onderwerpen

- Structuurgegevens gebied (LEI)
- Saldi aardappelen, bieten en tarwe (LEI)
- Van trend naar trendbreuk
- Berekeningen

Structuur akkerbouw ZO Drenthe

Akkerbouw	nu	tov '99
Aantal bedrijven	294	- 32 %
Ha's totaal	17000	- 12 %
ha zetmeelaardappelen	6800	- 6 %
ha suikerbieten	2800	- 40 %
ha granen	4700	+12 %

Structuur melkvee ZO Drenthe

Melkvee	nu	tov '99
Aantal bedrijven	186	- 16%
Aantal koeien	15300	+ 18%
Ha's totaal	9900	+ 11%
ha gras	7100	+13%
w.v. tijdelijk gras	2700	+50%
ha mais	2300	+12%

Bedrijfsstructuur ZO Drenthe

	Nu	tov '99	2025 trend
Melkvee			
koeien / bedrijf	82	+ 40%	200
ha's / bedrijf	53	+ 32%	90
Akkerbouw			
ha's / bedrijf	58	+ 29%	150
ha's	23	+ 38%	-15%
zetmeelaardappelen ha's suikerbieten	10	- 11%	-30%
ha's granen	15	+ 65%	meer
ha's rest	10		

Zetmeelaardappelen (opbr)

	jaar			
	2006	2007	2008	
<u>Zetmeel aardappelen</u>	2007	2008	2009	gem.
aantal steekproefbedrijven	27	25	26	26
ha per bedrijf	34	36	36	35
<u>Opbrengsten per ha (€)</u>				
kg	37781	40167	43989	40646
prijs incl premie	5,7	7,6	6,3	7
opbrengst	1625	2467	2122	2072
subsidie	508	583	631	574
totaal opbrengst	2148	3061	2754	2654

Zetmeelaardappelen (saldo)

	jaar			
	2006	2007	2008	
<u>Zetmeel aardappelen</u>	2007	2008	2009	gem.
<u>Kosten per ha (€)</u>				
pootgoed	396	382	414	397
gewasbescherming	435	590	508	511
meststoffen	134	135	170	146
overig	8	4	6	6
totaal	973	1111	1098	1061
<u>Saldi per ha (€)</u>				
met toeslagen	1175	1949	1656	1593
zonder toeslagen	667	1366	1025	1019
kosten werkderden	85	57	85	76
saldo incl kosten derden	582	1309	940	943

Suikerbieten (opbr)

	jaar				gem.
	2006	2007	2008	2009	
<u>Suikerbieten</u>	2007	2008	2009		
aantal steekproefbedrijven	27	25	26	26	
ha per bedrijf	12	13	14	13	
<u>Opbrengsten per ha (€)</u>					
kg	67814	68074	71886	69258	
prijs	4,8	4,1	4,4	4,4	
opbrengst	3304	2782	3129	3072	

Suikerbieten (saldo)

<u>Suikerbieten</u>	jaar				gem.
	2006 2007	2007 2008	2008 2009		
<u>kosten per ha (€)</u>					
zaaizaad	200	215	202	206	
gewasbescherming	296	315	321	311	
meststoffen	137	141	150	143	
overig	4	3	4	4	
totaal	636	674	677	662	
<u>saldo per ha (€)</u>	2668	2108	2452	2409	
kosten werkderden	280	291	299	290	
saldo incl kosten derden	2388	1817	2153	2119	

Tarwe (opbr)

	jaar			
	2006	2007	2008	
<u>Tarwe</u>	2007	2008	2009	gem.
aantal steekproefbedrijven	17	14	14	15
ha per bedrijf	14	12	12	13
<u>Opbrengsten per ha (€)</u>				
kg	6527	6116	7945	6863
prijs per 100 kg	14,0	21,4	16,6	17,3
opbrengst hoofdproduct	914	1309	1319	1181
opbrengst bijproduct	51	77	121	83
totaal opbrengst	969	1388	1446	1268

Tarwe (saldo)

<u>Tarwe</u>	jaar			
	2006	2007	2008	
	2007	2008	2009	gem.
<u>Kosten per ha (€)</u>				
zaaizaad	88	93	113	98
gewasbescherming	179	158	179	172
meststoffen	132	136	202	157
overig	74	80	84	79
totaal	472	466	579	506
<u>saldo per ha (€)</u>	497	921	868	762
kosten werkderden	118	68	130	105
saldo incl kosten derden	380	853	738	657

Saldi samengevat

jaar

<u>Gewas</u>	2006	2007	2008	
	2007	2008	2009	gem.
Zetmeelaardappelen	582	1309	940	943
Suikerbieten	2388	1817	2153	2119
Tarwe	380	853	738	657

Let op geen kosten voor

- *energie (eigen mechanisatie)*
- *Opbrengsten aanwending drijfmest*
- *afschrijving, rente en onderhoud machines*
- *arbeid*
- *grond*

Trend (2025)

Melkvee

- Meer koeien per bedrijf
- Meer koeien in gebied
- Meer koeien per ha, dus meer voeraankoop
- Matige verkaveling
- Import krachtvoer

Akkerbouw

- Meer ha's per bedrijf
- Premies ontkoppeld
- Premies verdwijnen
- Veel gebruik drijfmest

Trendbreuk (2025)

Melkvee

- Voer via voercentrum
- Specialiseren op melkproductie
- Teelt voer uitbesteden aan akkerbouwer

Akkerbouw

- Huurt extra grond van melkveehouder
- Teelt ruw- en krachtvoer voor voercentrum

Waarom trendbreuk?

- Inkomens onder druk
 - Toeslagrechten ontkoppeld en verdwijnen
 - Sterke schommelingen in prijzen
- Specialistisch samenwerken biedt kansen
- Meer rekening houden met maatschappelijke wensen

Is regionale transitie

De meerwaarde van Samenwerking

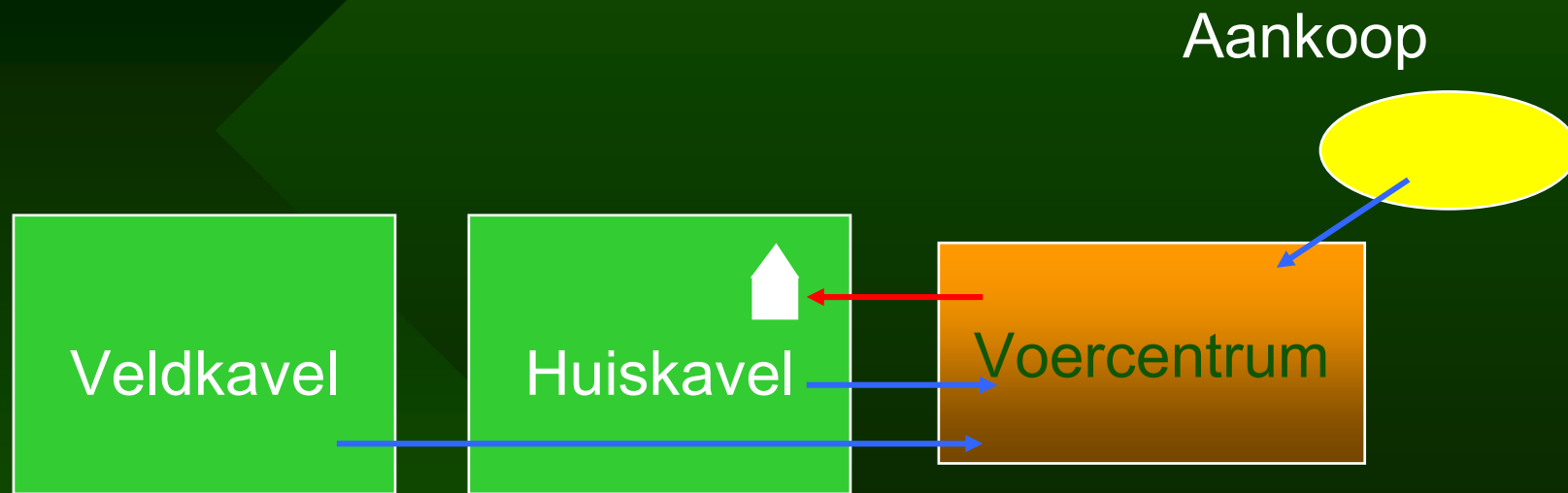
- Teeltperspectief voor akkerbouwer
- Ruimere vruchtwisseling
- Betere bodemvruchtbaarheid
- Hoger saldo
- Rantsoenoptimalisatie voor duurzaam melken
- Opschaling mogelijk zonder investering in (te) dure grond
- Opwaardering van het landschap
- Mogelijkheden voor efficiëntie verbetering
- Voor kleine en grote bedrijven

Trend (referentie)

→ = trekkerbewegingen

Trendbreuk

- = vrachtwagens naar voercentrum
- = vrachtwagens vanaf voercentrum

Pilot voercentrum in Friesland

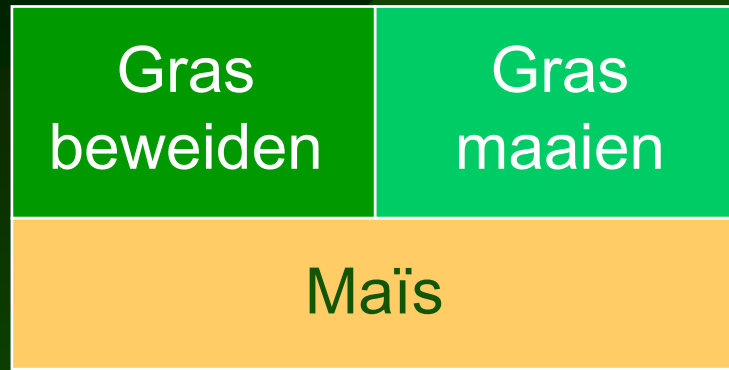
2010/05/25

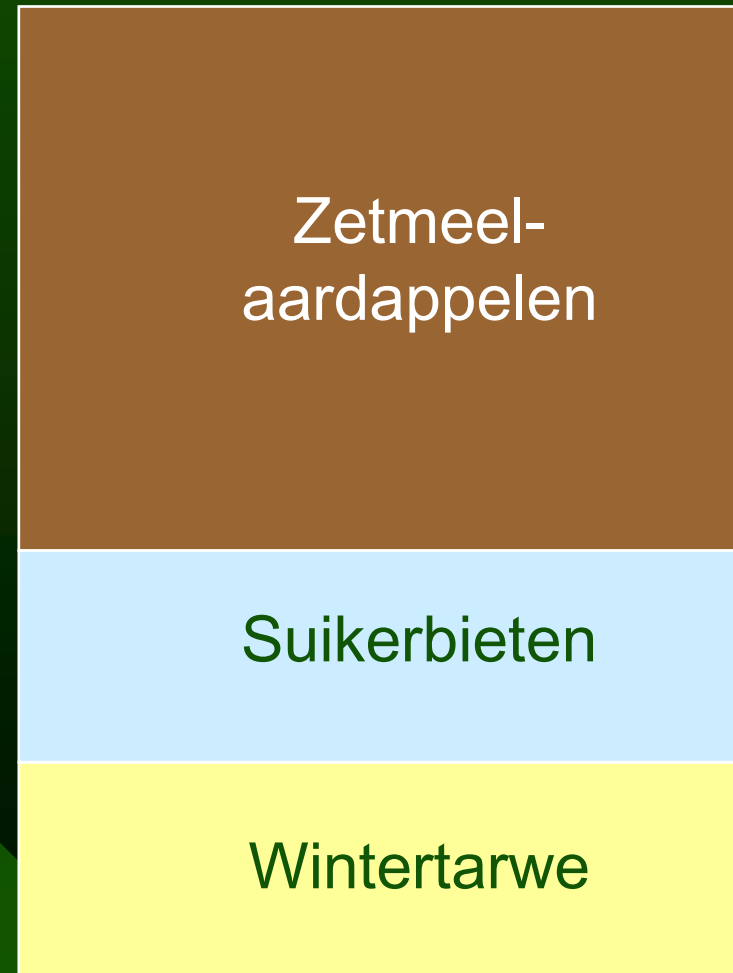
Pilot voercentrum in Friesland

2010/05/26

Melkvee

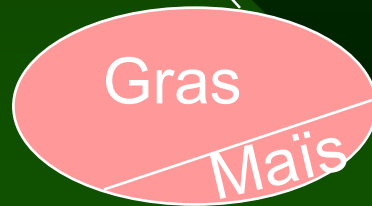
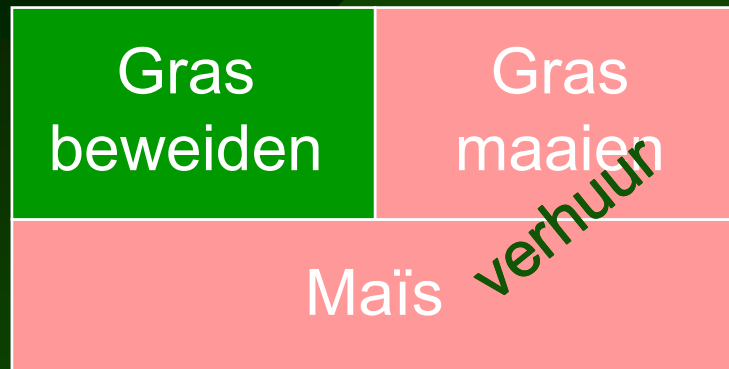

Akkerbouw

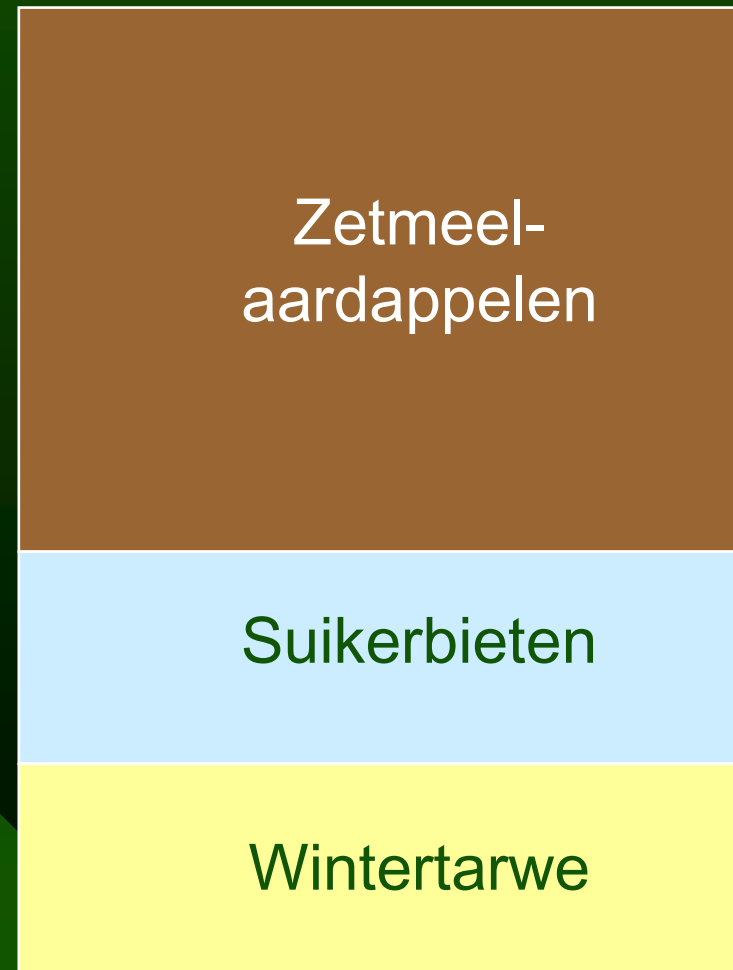

Extra grond voor akkerbouw

Melkvee

Akkerbouw

Samenwerking melkvee en akkerbouw

Ruime vruchtwisseling en eiwitgewassen

Melkvee

Akkerbouw

Gras
beweiden

Gras

Zetmeel-
aardappelen

Suikerbieten

Voer-Landerij

Mais

luzerne

granen

MKS

erwten

lupine-
tarwi

Rendement Voer-Landerij voor:

- melkvee
- voercentrum
- akkerbouw

Kosten diensten voercentrum (€ per ton ds)

	alternatief					
	basis	kleiner	kleinst	ver	dichtbij	bijprod.
aantal koeien	3300	2200	1100	3300	3300	3300
afstand bedrijf tot voercentrum (in km)	15	15	15	20	10	15
kostprijs voercentrum (in euro per ton ds)	25	29	42	27	23	27

Opbrengst per ha akkerbouw

	ton product per ha	ton ds per ha	prijs per ton ds vrije markt	voer- centrum	opbrengst per ha (€)
Aardappelen	45,0	8,1	389		3150
Suikerbieten	63,0	13,9	155		2148
Wintertarwe	8,0	6,9	120	120	828
Gras	28,7	12,9		90	1161
Snijmais	46,4	15,7		104	1633
MKS	15,5	8,5		151	1284
Tarwestro bij wintertarwe	3,0	2,6	58		151
Maisstro bij MKS	5,5	4,6	107		493

Bemesting akkerbouw

	aard- appelen	suiker- bieten	winter- tarwe	gras	snijmaïs	MKS
Kunstmest N (kg)	150	81	71	187	103	143
Kunstmest P2O5 (kg)	15	48	0	46	22	27
Kunstmest K2O (kg)	0	170	0	177	155	0
Drijfmest (m3)	27	27	27	45	13	27
Arbeid (uren)	28	17	10	15	10	9
Diesel (l)	307	142	166	199	92	91

Saldi

	aard- Appelen	suiker- bieten	winter- tarwe	gras	snijmaïs	MKS
OPBRENGSTEN (ha)	3150	2142	976	1161	1628	1779
TOEGEREKENDE KOSTEN	1574	608	298	227	476	336
Energie	617	142	166	199	92	91
Gewasbeschermingsmiddelen	588	228	161	15	60	109
Kunstmeststoffen (N,P,K)	157	214	67	315	199	163
Organische mest	-216	-216	-216	-357	-108	-216
Overige bemestingskosten vgw	0	0	0	0	0	0
Zaaizaad	365	187	87	50	187	161
Overige prod gebonden kosten	63	53	33	4	45	28
NIET TOEGEREKENDE KOSTEN	526	938	350	701	608	607
Loonwerk teelt en oogst	3	622	168	436	423	437
Berekende rente gewas	21	11	3	3	6	9
Arbeid	502	305	179	262	179	161
SALDO						
Opbrengsten - kosten, incl. arbeid	1050	596	327	233	544	835
Opbrengsten - kosten, excl. arbeid	1552	901	507	495	723	996

Saldo's akkerbouwgewassen

	aard- appelen	suiker- bieten	winter- tarwe	gras	snijmaïs	MKS
Opbrengsten - kosten, incl. arbeid	1050	596	327	233	544	835
Opbrengsten - kosten, excl. arbeid	1552	901	507	495	723	996

Netto Bedrijfs Resultaat bouwplannen (NBR) (in k€)

	A-B-T	Comb	SM	MKS	Comb	Mais
Bedrijfstype	basis	1	2	3	4	5
ha aardappelen	80	80	100	100	80	80
ha suikerbieten	40	40	50	50	40	40
ha wintertarwe	40				16	
ha gras		120			26	
ha snijmais		35	50		17	35
ha Maïs Kolven Sch (MKS)		45		50	21	45
ha per bedrijf	160	320	200	200	200	200
Saldo (incl loonwerk)	96	141	156	150	117	98
Netto bedrijfsresultaat (NBR)	-37	-35	14	14	-43	-38
Verschil NBR met basis	0	2	51	51	-6	-1

Verschil NBR (in k€) tov basis akkerbouwer bij andere prijsafspraken tussen melkveehouder en akkerbouwer

Bedrijfstype	Combi	SM	MKS	Combi	Mais
	1	2	3	4	5
NBR t.o.v. basissituatie	2	51	51	-6	-1

Prijsafspraken

huur extra grond € 300	34	59	59	2	7
vergoeding voor mest € 0	-45	37	42	-16	12
prijs voer (plus € 25 per ton ds)	64	70	61	16	22

Basis is € 500 huur per ha en € 8 per m3 mest opbrengst

Indicatie uit berekeningen....

- Uitbesteden teelt aan akkerbouwer is aantrekkelijk voor melkveehouder, zelfs bij
 - Verhuur grond van € 300 per ha
 - Of € 25 per ton ds hogere voerprijs
- Teelt voer voor melkveehouder door akkerbouwer aantrekkelijk door:
 - extra grond
 - saldi voer beter dan tarwe of zetmeelaardappelen

Mits,

 - gunstige prijsafspraken, mest, grond en voer

Economie trendbreuk

- Specialiseren op melk
- Verhuur grond
- Minder teeltkosten
- Minder voedingskosten

Melkvee

- Kosten voercentrum
- Minder derogatie
- Kosten mestafzet?

Akkerbouw

- Extra grond
- Vruchtwisseling
- gebruik drijfmest

- Huur extra grond
- Let op aaltjes

Milieu trendbreuk

- Minder trekkerbewegingen
- Regionale kringloop mest en voer (ruwvoer + krachtvoervervangers)

- Meer vrachtwagens
- Gras scheuren

Discussiepunten

- Voor- en nadelen samenwerking
 - schaalvergroting
 - extra gewas
 -
- Inschatting economische gevolgen:
 - teelt van ruw- en krachtvoer
 - afzet via voercentrum
 - regionale kringloop
 -